

โควิด-19 กับพลังนักศึกษาจากชุมนุมขอนแก่นพอ

กันที่

written by กฤตภัทร์ ฐานสันโตษ | เมษายน 7, 2020

กฤตภัทร์ ฐานสันโตษ เรื่อง

เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2563 ที่ผ่านมา ผู้เขียนมีโอกาสได้เข้าสังเกตการณ์กิจกรรม [“ขอนแก่นพอกันที่ครั้งที่ 2”](#) ที่ลานอเนกประสงค์ ด้านข้างคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดโดย นักศึกษากลุ่ม มข. พอกันที่

บริเวณทางเข้ามีการแจกหน้ากากอนามัยและเจลล้างมือเพื่อป้องกันไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือ โควิด-19

ขณะเดียวกัน บนเวที แกนนำนักศึกษาที่ปราศรัยโจมตีการทำงานของรัฐบาลก็มีข้อเรียกร้องสำคัญ ได้แก่ 1. ต้องการให้มีการร่างรัฐธรรมนูญใหม่และให้สภาร่างรัฐธรรมนูญมาจากประชาชน 2. ยุบสภาเพื่อเลือกตั้งใหม่ และ 3. ยุติบทบาทของวุฒิสภาตามบทเฉพาะการของรัฐธรรมนูญฉบับ 2560

การณรงค์ของนักศึกษากลุ่ม #มข.พอกันที เพื่อให้คนไปร่วมชุมนุมเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2563 ที่ลานอเนกประสงค์ ข้างคณะนิติศาสตร์ ม.ขอนแก่น

เมื่อเทียบกับการชุมนุม [#มขพอกันที](#) เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2563 ที่คาดการณ์ว่ามีผู้เข้าร่วมมากกว่า 1,000 คนแล้ว การชุมนุมเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2563 กลับพบว่า มีผู้ชุมนุมเข้าร่วมน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งแกนนำอย่างจตุภัทร์ บุญภัทรรักษา หรือ [ไผ่ ดาวดิน](#) ก็ให้สัมภาษณ์ว่า ไม่ทราบถึงสาเหตุที่แท้จริง

จากการสังเกตของผู้เขียนพบว่า ผู้มาชุมนุมเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2563 ก็ยังเป็นกลุ่มปัญญาชนชนชั้นกลางและนักศึกษา มีส่วนน้อยที่เป็นชาวบ้านหรือชาวรากหญ้า

ผู้เขียนได้แลกเปลี่ยนกับผู้มาร่วมงานบางส่วนก็พบว่า สาเหตุที่คนไม่มาร่วมนั้นอาจเกิดจากอากาศที่ร้อนขึ้น การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 บางส่วนก็บอกว่า การจัดกิจกรรม มข.พอกันที ครั้งแรกถือเป็นการระบายอารมณ์และเกาะติดกระแสการยุบพรรคขนาดใหญ่จึงทำให้มีคนเข้าร่วมมากกว่า บางคนให้เหตุผลว่า “คิดว่ามาชุมนุมก็เปลี่ยนแปลงอะไรไม่ได้ จากที่ไปชุมนุมรอบแรกแล้วก็ไม่เห็นมีอะไรดีขึ้น”

สีแดง ปัญญาชน ความสัมพันธ์แนวตั้ง

หากนำปรากฏการณ์นี้เทียบกับการชุมนุมเรียกร้องระบอบประชาธิปไตยอย่างการชุมนุมของกลุ่ม ‘คนเสื้อแดง’ หรือ แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) เริ่มต้นตั้งแต่ปี 2552 ที่มีการเรียกร้องให้ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี (ขณะนั้น) ประกาศยุบสภา และจัดการเลือกตั้งใหม่ เนื่องจากมีข้อสงสัยว่ามีการแทรกแซงทางการเมืองจนนำมาสู่การยุบพรรคพลังประชาชน แล้วจัดตั้งรัฐบาลผสมที่นำโดยพรรคประชาธิปัตย์ที่ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรีในเวลาต่อมา

[เว็บไซต์ 101.world](#) ได้สัมภาษณ์ เคลาดิโอ โซปราเนเซตติ เนื้อหาตอนหนึ่งระบุว่า แม้ว่ากลุ่มคนเสื้อแดงที่เป็นชนชั้นล่างจะถูกขับเคลื่อนด้วยแกนนำที่เป็นปัญญาชนและนักการเมือง แต่บุคคลที่สำคัญมาก ๆ ในเครือข่ายคนเสื้อแดงคือ ผู้จัดรายการวิทยุที่เชื่อมโยงระหว่างแกนนำปัญญาชนและชนชั้นล่าง ความสัมพันธ์ระหว่างแกนนำและชาวบ้านจึงมีลักษณะแนวตั้ง (vertical connection) มากกว่าจะเป็นแนวราบ (horizontal connection)

และหลังการรัฐประหารปี 2557 ได้มีการไล่ล่าและจับกุมคนกลุ่มจัดรายการวิทยุและแกนนำชาวบ้าน จนบางส่วนต้องหลบหนีออกนอกประเทศ บางรายถูกฆาตกรรมอย่างไม่สามารถจับมือคนผิดได้ ทำให้ขบวนการเสื้อแดงขาดการเชื่อมต่อกัน รวมทั้งคำพูดของทักษิณในวาระครบรอบ 2 ปีเหตุการณ์ราชประสงค์ในปี 2555 ถือเป็นกำบังปิดความรับผิดชอบของทักษิณ จนกระทั่งหลังรัฐประหารก็ไม่มีกระบวนการเยียวยาคนเสื้อแดงที่เป็นเหยื่อ จนนำไปสู่การล่มสลายของขบวนการเสื้อแดง

หากเทียบความน่าสนใจนี้กับขบวนการนักศึกษา ถือเป็นกลุ่มปัญญาชนและเป็นลูกหลานของชนชั้นกลางที่มีแนวคิดอนุรักษนิยม กลุ่มนักศึกษาเหล่านี้ยังเน้นการเรียกร้องเรื่องการแก้รัฐธรรมนูญเป็นหลัก ซึ่งพวกเขามองว่าเป็นรากของปัญหาที่เกิดขึ้น

แม้จะมีการเปิดพื้นที่ให้มีการแสดงดนตรีพื้นบ้าน โดยหมอลำแบงค์ ปฏิภาณ ลือชา และหมอแคนบัวตอง ถือเป็นความพยายามที่จะดึงมวลชนคนรากหญ้าเข้ามาร่วมอุดมการณ์ แต่ก็ไม่เพียงพอ ทำให้การชุมนุมของนักศึกษาจำกัดอยู่แต่เพียงปัญญาชนคนชั้นกลาง โดยขาดความเชื่อมโยงไปถึงชนชั้นล่าง

อาจเป็นไปได้ว่า นักศึกษารู้สึกแปลกแยกกับชนชั้นล่างและรู้สึกว่าไม่ได้มีอุดมการณ์เดียวกัน สืบเนื่องจากเหตุการณ์การเลือกตั้งซ่อมเขต 7 จังหวัดขอนแก่นที่ สมศักดิ์ คุณเงิน ผู้สมัคร ส. พรรคพลังประชารัฐ ชนะพรรคเพื่อไทยไปกว่า 2,000 คะแนน ซึ่งสอดคล้องกับที่ [เคลาดิโอ โซปราานเซตติ](#) เสนอว่า คำว่าประชาธิปไตยสำหรับกลุ่มคนเสื้อแดงมีอยู่ 2 ความหมาย ได้แก่ การกระจายอำนาจทรัพยากรให้คนเข้าถึงกันทุกๆ ที่ และอีกความหมายคือ การเรียกร้องความ ยุติธรรมในการตัดสินใจของคนเสื้อแดงซึ่งวางอยู่บนอคติ

ประชาธิปไตยสำหรับเสื้อแดงจึงเป็นเรื่องของความเท่าเทียมและการเลือกตั้ง แต่ไม่ได้วางอยู่บนความโปร่งใส เพราะเสื้อแดงบางส่วนมองว่า “นักการเมืองประเทศไทยทุกคนก็คอร์รัปชันกันหมดแหละ” และ “พวกเขาสนใจว่า เขาจะได้รับการกระจายทรัพยากรและความยุติธรรมหรือไม่”

นั่นเพราะสำหรับกลุ่มคนเสื้อแดงเก่าและชนชั้นล่าง ประชาธิปไตยสำหรับเขาก็คือ การเลือกคนที่เขามั่นใจว่าจะสามารถดึงทรัพยากรเข้ามาในชุมชนได้มากกว่าจะเลือกพรรคที่ปัญญาชนมองว่า “มีอุดมการณ์ประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ” หรือ “ชาวบ้านโง่ เลือกเพราะเงินไม่กี่บาท คอยดูเศรษฐกิจจะแยกว่านี่อีก”

หรือนักศึกษามองว่า ชาวบ้านรากหญ้าไม่ได้เป็นพรรคพวกเดียวกับพวกเขา ไม่สามารถจะดึง เข้ามาในขบวนการหรือเชื่อมต่อกับชนชั้นล่างได้ เพราะชาวบ้านบางส่วนเลือกพรรคเพื่อไทย สำหรับนักศึกษาบางส่วนก็มองว่า “สาเหตุที่เขาเลือกพรรคอนาคตใหม่ เพราะดูเป็นทางออก ของปัญหาการเมืองที่เวียนวนอยู่กับกลุ่มอนุรักษ์นิยมและกลุ่มที่มีทักษิณเป็นเบื้องหลัง” พวกเขา นิยมพรรคอนาคตใหม่ เพราะมีผู้นำที่เป็นปัญญาชนรุ่นใหม่ มีความรู้จบต่างประเทศหรือ สถาบันชั้นแนวหน้าของเมืองไทยมากกว่าจะเลือกพรรคเพื่อไทยที่ถูกมองว่า “เป็นลิ่วล้อของ ทักษิณ” หรือ “เป็นพรรคของชาวบ้านและเป็นการเมืองแบบเก่า”

พรรคเพื่อไทยของชาวบ้าน สำหรับนักศึกษา เมื่อมาเทียบกันแล้วไม่ได้มีนิยาม “ความเป็นประชา ธิปไตย” อย่างที่นักศึกษานิยาม โดยเฉพาะปรากฏการณ์พิจารณา พ.ร.ก.โอนกำลังพลใน

สภาผู้แทนราษฎรที่มีเพียงพรรคอนาคตใหม่โหวตไม่เห็นด้วย ยิ่งสร้างความรำวามและแสดงถึงอุดมการณ์ของ 2 พรรคการเมืองเป็นที่ไปคนละทิศคนละทาง

นั่นทำให้การร่วมมือระหว่างนักศึกษาและชาวบ้านยังไม่มี ความชัดเจน

นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นจะเป็นที่แรกๆ ที่พยายามเชื่อมโยงขบวนการกับชาวบ้าน ต่างจากที่อื่นๆ ที่มักพูดถึงแต่บทบาทของนักศึกษาปัญญาชนเป็นหลัก

ทว่าการเคลื่อนไหวไม่ทันไรก็ทานการระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ไม่ไหว ทำให้การออกมาชุมนุมต้องถูกระงับเหลือเพียงกิจกรรมชุมชนบนสื่อออนไลน์ เช่น การติตแฮชแท็กในทวิตเตอร์หรือการเรียกร้องคืนค่าเทอมบางส่วนในเฟซบุ๊กเท่านั้น